

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Milutin Cihlar Nehajev, *Bijeg*

– Dakle, čujte me. Ja sam bio kod vas na predavanju i moram pohvaliti vaš interes za predmet. Vidi se mar i ozbiljnost; dakako, da li će napredak biti prema vašem trudu, o tom se još ne da ništa reći. Obučavanje je teška stvar i ište mnogo iskustva. Ja sam na primjer i sam opazio da ste mjestimice odviše duboko i potanko zašli u predmet. Vi hoćete da dokažete da je psihologija uopće malo teška disciplina za gimnaziju? Jest, no zato se upravo valja držati knjiga i propisa visoke vlade da ne izgubimo s vida temeljnu namjeru i svrhu obuke.

(...)

Najbolje je dakle držati se strogo knjige pa zahtijevati makar i nešto više učenja napamet...

– Ali psihologiju...

(...)

Andrijašević osjeti na sebi ravnateljev uprti pogled i to mu bude neugodno.

– Da, kazali su mi a i sam sam vidio – vi često puta zađete u druge discipline, date se odviše lako zavesti pitanjima koja đaci stavljaju profesoru – i koja pitanja imaju samo tu svrhu da se potroši dio školskoga vremena. Govorili ste jednom – ako sam dobro informiran – o problemu materije, i čini se da ste zašli predaleko.

Drugi polazni tekst

Michel de Montaigne (1533. – 1592.), *Eseji*

Neprestano nam se pune uši kao da se lijevkom toči u bačvu, a nama je samo ponavljati ono što je rečeno. Htio bih da taj novi odgojitelj to ispravi i da na samom početku, već prema mogućnostima duha koji je dobio u ruke, počne stavljati ga pred izbor, dajući mu da sve iskuša, izabere i sâm odluči, ponekad mu probijajući put, a ponekad puštajući da ga sam prokrči. Ne tražim da on smišlja i sâm govori, nego hoću da svog učenika sluša kako on govori.

(...)

Neka od djeteta ne traži samo riječi iz zadaće, nego neka traži njihov smisao i bit; neka o uspjehu što ga je postiglo ne sudi po njegovu pamćenju nego po njegovu životu. A ono što je naučilo neka mu predoči na stotine načina i neka sve to prilagodi najrazličitijim stvarima, kako bi mogao vidjeti je li sve dobro naučeno i usvojeno, (...).

Neka mu sve prosije kroz gusto sito i neka mu ništa ne usadi u glavu samo na vjeru i zbog autoriteta; nek mu načela Aristotelova ne budu svete istine, a isto tako ni načela stoika i epikurovaca.¹ Mora mu otvoriti mogućnost višestrukog suda: ako može, izabrat će, a ako ne može, ostat će u dvojbi. Samo su ljudi ljudi uvijek sigurni i odlučni.

¹ stoici i epikurejci – sljedbenici filozofskih škola u antici

Smjernice za pisanje

- Predstavite roman *Bijeg* u kontekstu književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je nastao.
- Smjestite prvi polazni tekst u sadržajni kontekst romana *Bijeg*. Portretirajte Đuru Andrijaševića.
- Usporedite polazne tekstove.
- Objasnite koji bi obrazovni model trebao biti temelj suvremenoga školstva.
- Obrazložite svoje tvrdnje.